

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 17.11.2022
COM(2022) 598 final

2022/0373 (NLE)

Förslag till

RÅDETS BESLUT

**om förlängning av statusen som gemensamt företag för Hochttemperatur-Kernkraftwerk
GmbH**

MOTIVERING

1. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

• Motiv och syfte med förslaget

HISTORISK BAKGRUND TILL HKG:S STATUS SOM GEMENSAMT FÖRETAG OCH TILL PROJEKTET THTR 300

Syftet med verksamheten vid Hochtemperatur-Kernkraftwerk GmbH (HKG) var att bygga, utrusta och driva ett kärnkraftverk i Uentrop (distriktet Unna) i Förbundsrepubliken Tyskland. Det skulle bli en prototyp för en högttemperaturreaktor med torium som bränsle och med en effekt på ca 300 MWe (Thorium High-Temperature Reactor – THTR 300). För att uppnå detta mål ansökte HKG om att få bilda ett gemensamt företag.

Rådet fann, på grundval av ett förslag från kommissionen, att HKG:s stadgar var förenliga med Euratomfördragets bestämmelser om gemensamma företag och att HKG:s projekt vid den aktuella tidpunkten var av utomordentlig betydelse för utvecklingen av gemenskapens kärnenergiindustri. HKG beviljades därför status som gemensamt företag under en tidsperiod på 25 år räknat från den 1 januari 1974.

HKG ansökte också om vissa förmåner som anges i bilaga III till Euratomfördraget.

Med beaktande av att

- kärnkraftverket skulle byggas av ett konsortium av företag inom gemenskapen och nästan uteslutande med komponenter från gemenskapen,
- kärnkraftverket skulle möjliggöra stora förbättringar av de tekniska processerna för kraftproduktion i industriell skala,
- beviljandet av förmåner till HKG enligt bilaga III till fördraget skulle kunna minska kostnadsbördan och begränsa de ekonomiska riskerna med ett sådant företag,
- HKG skulle ställa de icke-patenterbara kunskaper som förvärvades vid genomförandet av kärnkraftsprojektet till gemenskapens förfogande,

beslutade rådet att bevilja vissa av de förmåner som anges i bilaga III till Euratomfördraget, framför allt i form av vissa skattebefrielser. Dessa förmåner beviljades för en period som skulle löpa ut tre år efter det att företaget slutbesiktigat och tagit över ansvaret för kärnkraftverket.

Tidigare beslut

I juni 1974 antog rådet följande två beslut på kommissionens förslag:

- Rådets beslut 74/295/Euratom av den 4 juni 1974 om upprättandet av det gemensamma företaget Hochtemperatur-Kernkraftwerk GmbH (HKG)¹.
- Rådets beslut 74/296/Euratom av den 4 juni 1974 om beviljandet av förmåner till det gemensamma företaget Hochtemperatur-Kernkraftwerk GmbH (HKG)².

Ändringar av de tidigare besluten

Den 11 juli 1983 beslutade det gemensamma företags bolagsstämma att öka företagets tecknade kapital. Denna ökning krävde en ändring av det gemensamma företags stadgar.

---

¹ EGT L 165, 20.6.1974, s. 7.

² EGT L 165, 20.6.1974, s. 14.

Det gemensamma företaget ansökte också om en förlängning av den befrielse från ”Kapitalverkehrssteuer” som beviljats 1974 för de tillförda tillgångarna, i linje med nämnda kapitalökning.

Med beaktande av att

- att ändringen av stadgarna inte påverkade de bestämmelser som reglerade det gemensamma företags verksamhet och att den var i överensstämmelse med projektets utveckling, och
- att en förlängning av undantaget skulle kunna minska finansieringskostnaderna och därmed begränsa de ekonomiska risker som är förbundna med ett sådant företag

antog rådet i februari 1984 följande två beslut för att anpassa besluten från 1974 till HKG:s kapitalökning:

- Rådets beslut 84/104/Euratom av den 21 februari 1984 om godkännande av en ändring av stadgarna för det gemensamma företaget HKG³.
- Rådets beslut 84/105/Euratom av den 21 februari 1984 om ändring av beslut 74/296/Euratom om beviljandet av förmåner till det gemensamma företaget Hochtemperatur-Kernkraftwerk GmbH (HKG)⁴.

Driften av kärnkraftverket och skälet till det ändrade syftet

HKG tog slutligen THTR i kommersiell drift den 1 juni 1987. Kraftverket var i drift till den 29 september 1988 då det stängdes. Under denna period avbröts driften vid flera tillfällen på grund av brister i anläggningen.

Ekonomiska och tekniska problem samt svårigheter beträffande försörjningen med bränsleelement, i kombination med svårigheter att få tillstånd att återuppta driften på grund av ekonomisk osäkerhet, ledde till att man den 1 september 1989 beslutade att omedelbart lägga ned anläggningen för gott.

Sedan dess har det gemensamma företags mål varit följande: Stängning av reaktorn, urladdning av reaktorhärden, konstruktion av en säker inneslutning och övervakning. Den 13 december 1989 slöts ett avtal om kontrollerad avveckling av projektet THTR 300 mellan de tyska federala myndigheterna, delstaten Nordrhein-Westfalen samt HKG och dess medlemmar. Avtalet innehöll också bestämmelser om de finansiella aspekterna.

Nya ansökningar från HKG till följd av detta

De skatteförmåner som HKG beviljats genom beslut 74/296/Euratom löpte ut den 31 maj 1990, dvs. tre år efter det att företaget slutbesiktigat och tagit över ansvaret för kärnkraftverket den 1 juni 1987.

Genom skrivelser av den 9 februari och 6 mars 1990 lämnade HKG:s medlemmar in en ansökan om att de förmåner som beviljats skulle förlängas fram till dess att HKG:s status som gemensamt företag löpt ut, och att förmånerna skulle anpassas till företags situation vid den tidpunkten. Denna situation hade gjort det nödvändigt med ytterligare ekonomiska tillskott som ur skattesynpunkt hade betraktats som tillskjutet aktiekapital.

HKG höll på att genomföra ett program för avveckling av kärnkraftverket som omfattande alla steg t.o.m. säker inneslutning, och erbjöd sig därefter att genomföra ett program för övervakning av de aktuella kärnenergianläggningarna.

³ EGT L 58, 29.2.1984, s. 35.

⁴ EGT L 58, 29.2.1984, s. 37.

Rådet ansåg att det inte fanns någon motsvarighet till dessa program i gemenskapen, och att det därför var viktigt att genomföra dem för att få erfarenhet som skulle bli till nytta för kärnenergiindustrin och för kärnenergens framtida utveckling i gemenskapen.

Rådet ansåg även att HKG borde ges stöd vid genomförandet av programmen genom att man förlängde de förmåner som beviljats och därigenom minskade företagets kostnadsbörda.

Genom ett beslut av den 16 november 1992 förlängde rådet de förmåner som beviljats HKG fram till den dag då beslut 74/295/Euratom löpte ut.

Den 30 mars 1998 ansökte HKG hos kommissionen om förlängning av sin status som gemensamt företag för en ytterligare period på 25 år.

Motiveringen för denna ansökan var att den erfarenhet som skulle vinnas från den definitiva stängningen och avvecklingen skulle vara av stor betydelse för kärnenergiindustrin i Tyskland, övriga Europa och hela världen. Detta grundades på det faktum att THTR 300 var den största reaktorn i världen av denna typ och att anläggningens unika uppbyggnad, framför allt när det gäller inneslutningen, gav en unik möjlighet att få kunskap om resultat och kostnader när det gäller inneslutning.

HKG meddelade också att Förbundsrepubliken Tyskland, delstaten Nordrhein–Westfalen samt HKG och dess medlemmar, den 13 november 1989 hade ingått ett ramavtal om att slutföra den sista fasen i THTR 300-projektet. Detta ramavtal och de ändringar som lades till den 18 december 1996 reglerade de olika faserna till och med 2009, inbegripet hur HKG:s verksamhet skulle finansieras.

Tyskland stödde HKG:s ansökan och meddelade att förbundsregeringen ansåg att skatteförmånerna borde förlängas.

På grundval av de uppgifter som inkommit ansåg kommissionen att de argument som rådet godtagit 1992 fortfarande var giltiga, särskilt att företagets verksamhet var oförändrad och att de yttre villkoren för verksamheten var desamma.

Eftersom de arrangemang för finansiering av HKG:s verksamhet som överenskommits mellan Förbundsrepubliken Tyskland, delstaten Nordrhein–Westfalen samt HKG och dess medlemmar endast gällde för en period till och med den 31 december 2009, föreslog dock kommissionen att rådet, i enlighet med den period som överenskommits mellan de tyska myndigheterna och HKG, skulle godkänna förlängningen av statusen som gemensamt företag och av de förmåner som beviljats HKG för samma period, dvs. till och med den 31 december 2009.

På grundval av kommissionens förslag förlängde rådet den 7 maj 2002 statusen som gemensamt företag och de förmåner som beviljats HKG fram till den 31 december 2009⁵.

I en skrivelse av den 26 april 2010 begärde Hochttemperatur-Kernkraftwerk GmbH (HKG), Hamm, en ytterligare förlängning av statusen som gemensamt företag, vilken ursprungligen beviljats genom beslut 74/295/Euratom, och redan förlängts en gång genom rådets beslut av den 7 maj 2002, med elva år från och med den 1 januari 1999. Denna förlängning skulle även omfatta undantagen från skatt på fastighetsöverlåtelse, fastighetsskatt och vinstskatt på räntor från långsiktiga lån, som beviljats samtidigt.

HKG begärde att den dåvarande statusen skulle förlängas med ytterligare 25 år efter den 31 december 2009. I sin motivering lägger HKG bland annat fram följande argument:

---

⁵ Rådets beslut 2002/355/Euratom (EGT L 123, 9.5.2002, s. 53); rådets beslut 2002/356/Euratom (EGT L 123, 9.5.2002, s. 54).

Med prototypen för ett kärnkraftverk utrustat med en högtemperaturreaktor med torium som bränsle (Thorium High-Temperature Reactor – THTR) i Hamm-Uentrop hade HKG åtagit sig att genomföra tester i industriell skala och under reella ekonomiska förhållanden av högtemperaturreaktortechnik, i syfte att bidra till att trygga Tysklands framtida och långsiktiga energiförsörjning.

Den kunskap som förvärvats i samband med elproduktion från kärnenergi gällde inte bara konstruktion och drift. Kunskaperna från planeringen av reaktorstängningen, själva stängningsprocessen samt säker inneslutning och avveckling (i detta fall av en högtemperaturreaktor) måste också beaktas.

HKG ansåg att den kunskap man samlat under perioden med säker inneslutning (inneslutningsperioden) och vid den följande avvecklingen skulle bli av stor betydelse för kärnenergiindustrin i Europa och hela världen, inte minst när högtemperaturtekniken togs upp igen vid utvecklingen av generation IV, och att man måste beakta alla faser av stängningen för att få en helhetsbild och kunna räkna ut livscykelkostnaderna.

Anläggningen THTR 300 var den största kulbäddsreaktorn i världen med ett reaktortryckkärl av förspänd betong (RCRPV) och inbyggd keramisk reflektor samt isolering av innerbehållare och hetgasledningar.

Den säkert inneslutna anläggningens särskilda egenskaper gav unika möjligheter att få fram data och kostnader för en i det närmaste passiv säker inneslutning av en RCRPV-anläggning, särskilt vad gäller energikostnader (ventilation, lufttorkning osv.), driftskostnader, regelbunden provning och reparationer.

HKG förväntade sig viktiga resultat från den slutliga avvecklingen av anläggningen, både från distansåtgärder och det manuella avvecklingsarbetet i reaktorhärden. Friläggningen av de inre ytorna i reaktortryckkärlet (inte all armering kunde avspännas utan problem) och nedmonteringen av 550 Mg radioaktivt kontaminerade keramikkomponenter som varit installerade i reaktortryckkärlet skulle också ge ny kunskap om avveckling av högtemperaturreaktorer.

HKG avsåg att fortsätta att ställa även dessa resultat till EU-medlemsstaternas förfogande.

Det var ännu oklart när avvecklingen kunde ske – en viktig faktor var tillgången till en lämplig lagringsplats som var beredd att ta emot avfallet – och därför begärde man att få statusen som gemensamt företag förlängd med 25 år.

Redan när rådet antog sitt beslut den 16 november 1992 om att förlänga förmånerna för det gemensamma företaget HKG, dvs. samtidigt som THTR 300-anläggningen stängdes, accepterade man den avgörande betydelsen för utvecklingen av en kärnenergiindustri i gemenskapen, som också var ett krav för att bevilja statusen som europeiskt gemensamt företag. Det var också tydligt att det inte fanns någon motsvarighet i gemenskapen till programmen för avveckling av kärnkraftverk, omfattande alla steg t.o.m. säker inneslutning, och för bevarande och övervakning av en sådan säkert innesluten anläggning. Det fastställdes också att genomförandet av dessa program skulle ge värdefulla erfarenheter för kärnenergiindustrin och för den framtida utvecklingen av kärnenergi i gemenskapen.

Projektet THTR 300 skulle även fortsättningsvis få omfattande stöd från tyska staten och delstaten Nordrhein–Westfalen. Detta fastställdes i det avtal om kontrollerad avveckling av THTR 300-projektet som slöts 1989 och som bland annat reglerar finansieringen av standby-driften av THTR 300-anläggningen efter den 31 december 2009.

I sitt meddelande till Europeiska kommissionen stödde den tyska staten HKG:s begäran om förlängning av statusen som gemensamt företag. Förlängningen skulle dock endast beviljas

till och med den 31 december 2017, och inte för ytterligare 25 år som HKG begärt, eftersom de tyska arrangemangen för finansiering inte sträckte sig längre än till det datumet.

Genom sitt beslut av den 17 juni 2011 om förlängning av status för Hochttemperatur-Kernkraftwerk GmbH (HKG) som gemensamt företag (2011/362/Euratom)⁶ fastställde rådet följande:

Den status som gemensamt företag, i den mening som avses i fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen, som beviljats Hochttemperatur-Kernkraftwerk GmbH (HKG) förlängdes med åtta år från och med den 1 januari 2010.

Syftet med HKG var att genomföra ett program för avveckling av kärnkraftverket i Uentrop (distriktet Unna) i Förbundsrepubliken Tyskland, omfattande alla steg t.o.m. säker inneslutning, och att därefter genomföra ett program för övervakning av de inneslutna kärnenergianläggningarna.

DEN SENASTE UTVECKLINGEN

Genom en skrivelse av den 7 oktober 2021 begärde Hochttemperatur-Kernkraftwerk GmbH (HKG), Hamm, en ytterligare förlängning av statusen som gemensamt företag, som ursprungligen beviljats genom beslut 74/295/Euratom och som redan förlängts två gånger genom rådets beslut av den 7 maj 2002, med elva år från och med den 1 januari 1999, respektive genom rådets beslut av den 17 juni 2011 med åtta år från och med den 1 januari 2010. Denna förlängning skulle även omfatta undantagen från skatt på fastighetsöverlåtelse, fastighetsskatt och vinstskatt på räntor från långsiktiga lån, som beviljats samtidigt. HKG begärde också att bli befriat från alla direkta skatter som gemensamma företag, deras egendom, tillgodohavanden och inkomster i annat fall skulle kunna omfattas av. HKG begärde att undantaget skulle vara så omfattande som möjligt och att det skulle tillämpas från och med den 1 januari 2018. För tydlighetens skull ansökte HKG om befrielse från följande direkta skatter som var tillämpliga i Tyskland (icke uttömmande förteckning):

- Körperschaftsteuer (bolagsskatt).
- Solidaritätszuschlag ("solidaritetstillägg" på bolagsskatt).
- Gewerbesteuer (lokal företagsskatt).
- Grunderwerbsteuer (skatt på överlåtelse av fast egendom)
- Grundsteuer (fastighetsskatt).

Den tyska statens ställningstagande till HKG:s begäran om förlängning av statusen som gemensamt företag

I sina meddelanden till Europeiska kommissionen av den 23 april 2021 och den 6 maj 2022 stödde den tyska staten HKG:s begäran om förlängning av statusen som gemensamt företag, och särskilt av följande skäl:

Den säkra inneslutningsfasen för THTR kommer att sträcka sig längre än den period som för närvarande planeras. Denna fas säkras finansiellt genom avtal mellan förbundsregeringen, delstaten Nordrhein–Westfalen samt HKG och dess medlemmar som löper till och med den 31 december 2022.

Den ovanligt långa fas med säker inneslutning som förväntas för THTR, och särskilt den senare nedmonteringen av reaktortryckkärlet i betong (RCRPV), gör att man kan förvänta sig

---

⁶ EUT L 163, 23.6.2011, s. 24.

att få ny kunskap om avvecklingen av kärnenergianläggningar. Dessutom kommer den efterföljande nedmonteringen av reaktortryckkärlet, för vilken det ännu inte finns tillräcklig praktisk erfarenhet, att medföra betydande kostnader. Under dessa omständigheter är det viktigt med ett fortsatt deltagande från förvaltningsbolaget HKG:s och dess medlemmars sida, och en förlängning av statusen som europeiskt gemensamt företag är i princip sakligt motiverad.

HKG har ansökt hos kommissionens generaldirektorat för energi om att få statusen som europeiskt gemensamt företag förlängd till och med den 31 december 2027. För närvarande planeras dock finansieringsarrangemangen bara till slutet av 2022, och Europeiska unionens råd upprepade i sitt beslut av den 17 juni 2011 att varaktigheten var ett avgörande skäl för att begränsa giltighetstiden för de förmåner som skulle beviljas. Detta ledde till att finansministeriet i delstaten Nordrhein–Westfalen, som berörs av skatteförmånerna, endast godkände förlängningen av statusen som europeiskt gemensamt företag till och med den 31 december 2022. Förbundsregeringen har inga invändningar mot att fastställa en sådan tidsfrist, och dessutom ser förbundsministeriet för utbildning och forskning (BMBF) ingen anledning till varför statusen som europeiskt gemensamt företag nödvändigtvis måste frikopplas från löptiden för det tidigare nämnda finansieringsarrangemanget.

Den tyska staten förordar därför att HKG:s status som europeiskt gemensamt företag förlängs till och med den 31 december 2022.

SLUTSATSER

Kommissionen anser att de argument som rådet godtog 2011 för att förlänga HKG:s status som gemensamt företag fortfarande är giltiga. Företagets verksamhet är oförändrad, liksom de yttre villkoren för verksamheten.

De arrangemang som överenskommits mellan Förbundsrepubliken Tyskland, delstaten Nordrhein–Westfalen samt HKG och dess medlemmar om finansiering av HKG:s verksamhet gäller bara till och med den 31 december 2022.

Kommissionen föreslår därför att rådet, i linje med den tidsperiod som de tyska myndigheterna och HKG kommit överens om, godkänner förlängningen av statusen som gemensamt företag till och med den 31 december 2022.

2. RÄTTSLIG GRUND

Enligt artikel 45 i Euratomfördraget får sådana företag som är av utomordentlig betydelse för utvecklingen av kärnenergiindustrin inom gemenskapen bildas i form av gemensamma företag.

Enligt artikel 46 i Euratomfördraget ska varje sådan plan för att bilda ett gemensamt företag prövas av kommissionen.

Kommissionen ska överlämna varje plan för att bilda ett gemensamt företag till rådet, tillsammans med ett motiverat yttrande.

Enligt artiklarna 47–49 i Euratomfördraget ska rådet på kommissionens förslag besluta om bildandet av gemensamma företag.

3. BUDGETKONSEKVENSER

Förslaget påverkar inte EU:s budget.

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om förlängning av statusen som gemensamt företag för Hochttemperatur-Kernkraftwerk GmbH

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen, särskilt artikel 49,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag, och

av följande skäl:

- (1) Hochttemperatur-Kernkraftwerk GmbH (HKG) beviljades status som gemensamt företag genom rådets beslut 74/295/Euratom, för en period på 25 år räknat från och med den 1 januari 1974.
- (2) Syftet med HKG:s verksamhet var att bygga, utrusta och driva ett kärnkraftverk med en effekt på ca 300 MWe i Uentrop (distriktet Unna) i Tyskland.
- (3) Kärnkraftverket var i drift mellan 1987 och 1988, och det stängdes slutgiltigt den 1 september 1989 på grund av tekniska och ekonomiska svårigheter.
- (4) Sedan den 1 september 1989 har syftet med HKG varit att genomföra ett program för avveckling av kärnkraftverket omfattande alla steg t.o.m. säker inneslutning, och att därefter genomföra ett program för övervakning av de inneslutna kärnenergianläggningarna.
- (5) Genom beslut 2011/362/Euratom⁷ förlängde rådet HKG:s status som gemensamt företag till och med den 31 december 2017 för att ge HKG möjlighet att slutföra sina program för avveckling och övervakning, framför allt genom att lätta företagets kostnadsbörda.
- (6) Dessa förlängningsperioder motsvarade löptiden för de arrangemang som överenskommits mellan Förbundsrepubliken Tyskland, delstaten Nordrhein–Westfalen samt HKG och dess medlemmar beträffande finansieringen av HKG:s verksamhet.
- (7) Genom en skrivelse av den 7 oktober 2021 begärde HKG en ytterligare förlängning av statusen som gemensamt företag med retroaktiv verkan från och med den 1 januari 2018 till och med den 31 december 2022, vilket motsvarar varaktigheten av de arrangemang som överenskommits mellan Förbundsrepubliken Tyskland, delstaten Nordrhein–Westfalen samt HKG och dess medlemmar för att finansiera HKG:s verksamhet.
- (8) HKG:s status som gemensamt företag bör därför förlängas med samma tidsperiod.
- (9) Efter den 31 december 2022 är en ytterligare förlängning av HKG:s status som gemensamt företag beroende av att HKG lämnar in en ansökan om avvecklingslicens.

---

⁷ EUT L 163, 23.6.2011, s. 24.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

1. Den status som gemensamt företag, i den mening som avses i fördraget, som beviljats Hochtemperatur-Kernkraftwerk GmbH (HKG) förlängs härmed med fem år med verkan från och med den 1 januari 2018.
2. Syftet med HKG ska vara att genomföra ett program för avveckling av kärnkraftverket i Uentrop (distriktet Unna) i Förbundsrepubliken Tyskland, omfattande alla steg t.o.m. säker inneslutning, och att därefter genomföra ett program för övervakning av de inneslutna kärnenergianläggningarna.

Artikel 2

Detta beslut riktar sig till medlemsstaterna och till Hochtemperatur-Kernkraftwerk GmbH.

Utfärdat i Bryssel den

*På rådets vägnar
Ordförande*